

Szabó Géza hetvenéves*

Szabó Géza 1934. február 25-én született Derecskén. Fényes Elek a következőket írja erről a településről „Magyarország geographiai szótára” című könyvében: „Derecske, magyar mváros, Bihar vmegyében, Debreczenhez 2 mfd., rónaságon, 6356 lak., akik 30 család kath. kivéve, reformátusok” (1: 252). A szülőföld hagyományörző közege, természetszeretete egész életre szólóan elkötelezte ünnepeltünket a népi értékek gyűjtése, őrzése, felhasználása iránt.

Általános iskolai tanulmányait Kabán, középiskolai, majd felsőfokú tanulmányait a közeli nagyvárosban, Debrecenben végezte. Az egyetemen nagy hatással volt rá a Csúry-iskola szellemisége, nagy tudású professzorai közül Papp István rendszerező ereje, Kálmán Béla közvetlensége, embersége. Felsőbb éves hallgatóként demonstrátori feladatokat látott el, részt vett a tanszéki dialektológiai műhely munkájában (kabai nyelvjárási szövegeit az ÚMTsz. is felhasználta forrásként, l. 1: 54).

Ez irányú tájékozódását akkor is folytatta, amikor 1957-től Békéscsabán gimnáziumi tanár lett. Nyelvészeti tevékenysége alapján Tompa József Temesi Mihály figyelmébe ajánlotta őt, és így

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság szombathelyi csoportjának és a Berzsényi Dániel Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének együttes ülésén 2004. február 25-én Szombathelyen.

1964-ben a Pécsi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékére került. 1968-ban készítette el egyetemi doktori értekezését Doboz község *é*-zésének vizsgálata alapján (I. ELTE NytudDolg. 5., Bp., 1971.). 1969-től 1972-ig az ELTE I. sz. Magyar Nyelvészeti Tanszékének tudományos ösztöndíjas aspiránsa volt Benkő Loránd vezetésével. 1972-ben vendégtanár lett Pozsonyban a Komensky Tudományegyetem Magyar Tanszékén. Megszakítva e munkáját — Imre Samu ösztöndíjára is — 1973-ban elvállalta a szombathelyi főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének megszervezését. Előbb docensként, majd hamarosan főiskolai tanárként 1999-ig volt a tanszék vezetője, s eközben elismert szakmai műhelyt alakított ki szervezeti egységében.

Oktatómunkáját az elmélyültség, az igényesség jellemezte, s jellemzi. Előadást tart a nyelvtudományba való bevezetésből, leíró magyar nyelvtanból (hangtanból, alaktanból, mondat-tanból), dialektológiából és szociolingvisztikából, e két utóbbiból, valamint élőnyelvi kutatásokból szemináriumot is vezet. Egységes jegyzetet írt „A magyar nyelvjárások” (Bp., 1980.), oktatási segédanyagot adott ki „Fejezetek a leíró magyar nyelvtan alaktanából” címmel (BDTF, Szombathely, 1981.). Mintegy két évtizedig TDK-vezető tanár volt, számos tanítványa nyert díjat az OTDK-kon. A szombathelyi főiskola gondozásában megjelent, az 1975 és 1986 között általa szerkesztett „Jelentkezünk” című folyóiratot is igyekezett a tudományos diákköri munka fórumává tenni.

Kutatómunkájában főként grammatikai, nyelvföldrajzi-szociolingvisztikai és nyelvi kontaktusbeli kérdések érdekelték, érdeklik. Terjedelmes kandidátusi disszertációjában a mai magyar nyelv helyhatározó-rendszerével foglalkozott (1977.). A szókészleti kérdőfüzetei alapján gyűjtött élőnyelvi anyag hatalmas adattárat és több monográfiára rúgó terjedelmű tudományos közleményeket eredményezett elsősorban Nyugat-Dunántúl régióira, valamint az itt érintkezésben levő nyelvekre vonatkozóan. Alapvető érdeme van abban, hogy a magyar nyelvjáráskutatók nemzetközi szakmai tanácskozása megrendezésének jogát rendszeresen Szombathely kapja meg.

Szakmai közéleti tevékenységét tekintve elnöke a Magyar Nyelvtudományi Társaság szombathelyi csoportjának, több mint két évtizeden át elnöke volt a VEAB Magyar Nyelvtudományi és Uralisztikai Munkabizottságának. Tagja több hazai és nemzetközi társaságnak, bizottságnak.

Tisztelt Tanár úr, kedves Géza, Géza bátyánk! Születésnapod alkalmából szeretettel köszöntünk, és erőt, egészséget, minden jót kívánunk további szakmai együttműködésünkhöz, magánéletedhez, és majd nyugdíjas éveidhez, évtizedeidhez!

MOLNÁR ZOLTÁN MIKLÓS